

CENY CESTOVNÝCH LÍSTKOV BID

September 2009

Obsah

1. Metodika určovania cien	3
2. Parametre určovania cien	4
3. Cestovné lístky na jednu cestu.....	7
4. Turistické cestovné lístky.....	8
5. Predplatné cestovné lístky.....	9
6. SENIOR karta.....	9
7. SWOT analýza	10

1. Metodika určovania cien

Cenová štruktúra ponúkaných cestovných lístkov bola navrhnutá tak, aby bola v maximálnej miere flexibilná. Pre určovanie cien jednotlivých cestovných lístkov (CL1C, PCL, základné, zľavnené, osobitné cestovné) bol zadaný základný cenový modul a sústava vzťahov medzi jednotlivými druhmi cestovných lístkov.

Základný cenový modul (M) je finančná konštanta, z ktorej sú vypočítané ceny všetkých ostatných druhov cestovných lístkov. Druhy cestovných lístkov sú členené v závislosti od:

- doby platnosti (v čase),
- rozsahu pôsobnosti (priestor - počet zón),
- druhu (CL1C, PCL),
- charakteru (základný zľavnený, osobitné cestovné),
- tarifnej politiky systému (zľava pre pravidelných cestujúcich a zľava pre cestujúcich z väčších vzdialeností).

Ceny cestovného vo verejnej osobnej doprave spravidla nemôžu byť stanovené tak, aby cena pokrývala celú výšku nákladov dopravcu. Cena má spĺňať najmä nasledujúce hľadiská:

- akceptovateľnosť na základe porovnania so súčasnými východiskovými cenami dopravcov
- odvodenie od príjmu obyvateľstva tak, aby rozumnou mierou zaťažovala rodinný rozpočet rodinný, či individuálny rozpočet, a aby stále ešte dostatočne motivovala k uprednostneniu hromadnej dopravy pred individuálnou automobilovou dopravou (v Európe sa bežne uplatňuje princíp určenia ceny základného cestovného lístka na jednu cestu (CL1C) ako hodnoty 1 ‰ z priemernej mesačnej mzdy v regióne; na území Bratislavského samosprávneho kraja je to 1040,04 €),
- odvodenie od vzdialenosti, ktorú cestujúci prekoná, pričom musí vhodnou formou motivovať tých cestujúcich, ktorí vo väčšej miere využívajú hromadnú dopravu,
- vytvorenie jednoznačných vzťahov medzi jednotlivými druhmi cestovných lístkov tak, aby bolo možné pri akejkoľvek zmene ceny základného cenového modulu túto zmenu automaticky transformovať do konečnej ceny každého druhu cestovného lístka.

2. Parametre určovania cien

Zámerom tohto dokumentu je predovšetkým stanovenie metodiky výpočtu cien. Metodika bola zostavená tak, aby nový tarifný systém cestujúcim zachoval súčasnú výšku cestovného, a zároveň nekládol zvýšené nároky na financovanie zo strany objednávateľov. Pomocou nižšie uvedených matematických vzťahov, ktoré vychádzajú zo základného cenového modulu, budú vypočítavané ceny jednotlivých cestovných lístkov. Ceny prezentované v tomto materiáli boli stanovené tak, aby mali čo najmenší alebo nulový dopad na výšku cestovného pre cestujúcich prímestskými spojmi, na výšku tržieb dopravcov a na rozpočty objednávateľov dopravy. (Pre tento účel bola konštanta M stanovená na úroveň 0,20 €). Konečná úroveň cien bude stanovená náležitým postupom v cenových výmeroch objednávateľov dopravných výkonov.

Ďalším parametrom vstupujúcim do výpočtov je zľava pri použití predplatných cestovných lístkov (PCL). V súčasnosti PCL ponúkajú dopravcovia DPB a ZSSK, pričom u DPB je výhodné zakúpiť si 1-mesačný PCL pri 20 obojsmerných cestách mesačne, u ZSSK je to pri cca 13 obojsmerných cestách. V Európe sú prípady stanovenia ceny 1-mesačného PCL ako 7,5-násobku ceny obojsmernej cesty (Londýn), 12-násobku (Brno) ale aj takmer 18-násobku (Barcelona). Vyššia zľava pri zakúpení PCL (t. j. nižší násobok počtu obojsmerných ciest) motivuje cestujúcich k zakúpeniu si PCL a pravidelnému využívaniu verejnej dopravy za súčasne vyššej ceny CL1C. Naopak nižšia zľava neumožňuje stanoviť cenu základné cestovného lístka na jednu cestu až na 1 ‰ z priemernej mesačnej mzdy v regióne, ale motivuje vyššie percento cestujúcich využívať CL1C. Ako kompromisný návrh vyplývajúci zo súčasnej tarifnej politiky DPB a nutnosti systému byť konkurencieschopným pri zľavách ZSSK bola cena 1-mesačného PCL určená ako 17-násobok obojsmernej cesty v danej zóne.

Tabuľka č. 1 Porovnanie parametrov vo vybraných systémoch po prepočítaní na €.

Mesto	Cena CL1C [€]	1-mesačný PCL		3-mesačný PCL		1-ročný PCL	
		cena	násobok	cena	násobok	cena	násobok
Barcelona	1,35 €	47,90	17,74	131,50	2,75	---	---
Berlin	2,10 €	72	17,14	---	---	670	9,3
Brno	0,85 (22 Kč)	20,53 (530 Kč)	12,05	49,57 (1280 Kč)	2,42	171,57 (4430 Kč)	8,35
Budapest	1,11 (300 Ft)	24,88 (9400 Ft)	15,67	104,66 (28 200 Ft)	3	418,63 (112 800 Ft)	12
Geneve	1,98 (3 SFr.)	46,13 (70 SFr.)	11,67	---	---	428,33 (650 SFr.)	9,29
London	7,17 (6,70 £)	106,18 (99,10 £)	7,40	---	---	1105,85 (1032 £)	10,41
Praha	1,00 (26 Kč)	21,30 (550 Kč)	10,58	57,32 (1 480 Kč)	2,69	183,96 (4 750 Kč)	8,64
Wien	1,80	49,50	13,75	---	---	449	9,07
ZSSK (km16-20)	0,80	18,64 - 22,08	11,65 - 13,8	Prepočítané kurzom ECB zo dňa 13.10.2009.			
BID	0,7	23,50	16,78	63,40	2,7	234,60	10

Prípadný nižší násobok základného CL1C ako ceny 1-mesačného PCL by si vyžiadal cenu základného 60-minútového cestovného lístka blížiacu sa k 1 € (1 ‰ z priemernej mesačnej mzdy v regióne), čo v súčasnosti naráža na sociálno-politické riziká. Zmeny v tejto oblasti bude možné realizovať až po rozšírení PCL medzi cestujúcich najmä z regiónu. Zvýšením ceny základného CL1C pri súčasnom zvýšení zľavy pre stálych zákazníkov môže samospráva dosiahnuť aj cieľenie dotácií pre obyvateľov Bratislavy, resp. BSK, nakoľko tí budú vo väčšej miere využívať lacnejšie PCL, zatiaľ čo turisti a návštevníci budú využívať drahšie CL1C.

Z dôvodu rôznej cenovej úrovne v mestskej a prímestskej doprave a pre dosiahnutie akceptovateľnej úrovne cien po spustení BID bolo nutné rozlíšiť ceny a cestovné lístky pre cesty na území mesta, cesty len regionálnymi linkami po celom území BID vrátane mestských zón a pre cesty s možnosťou použitia súčasne všetkých druhov dopravy, čo sa odrazilo aj v zmene štruktúry cestovných lístkov na jednu cestu. Na území mesta môže cestujúci využiť s ponuku služieb všetkých zúčastnených dopravcov s jedným platným cestovným dokladom (CITY). Pre cestujúceho z regiónu, ktorý pri dochádzke do mesta nepotrebuje využívať služby MHD, zostane zachovaná možnosť cestovať za regionálne ceny cestovného vo vlakoch a prímestských autobusoch aj na území mesta (REGIO). Cena REGIO lístkov bola stanovená s ohľadom na súčasné ceny v prímestských autobusoch. Tieto ceny sú vyššie ako ceny v železničnej doprave, avšak na železnici bude platiť duálna tarifa – tarifa BID aj tarifa ZSSK – a cestujúci si tak môže vybrať taký CL, ktorý bude preň výhodnejší. Pre cestujúceho z regiónu, ktorý využíva pri cestovaní na území mesta aj služby MHD získa možnosť cestovať s cestovným lístkom KOMBI, ktorý je platný u všetkých dopravcov, a jeho cena je výhodnejšia ako súčasná kombinácia samostatných cestovných dokladov (Slovak Lines + DPB, resp. ZSSK + DPB). Postupným zblížovaním cenovej úrovne mestskej a prímestskej dopravy bude možné prvé dva druhy cestovného „zlúčiť“, čo je požadovaný cieľový a v podmienkach IDS štandardný stav.

Ceny jednotlivých druhov cestovných lístkov boli stanovené nasledovne:

Cestovné lístky na jednu cestu CITY

- Štandardný 15-minútový lístok neprestupný cestovný lístok = $2 \times M \times 1,25$, kde koeficient 1,25 zohľadňuje vyššiu cenu cestovného na kratšie vzdialenosti v Bratislave. Pri výpočte sa vzhľadom na krátku časovú platnosť cestovného lístka nezohľadňuje počet zón.
- Základný prestupný 60-minútový cestovný lístok = $(Z+1) \times M \times 1,15$, kde **Z** predstavuje počet mestských zón a koeficient 1,15 zohľadňuje vyššie ceny cestovného v rámci mesta.

Cestovné lístky na jednu cestu REGIO

- Úsekový neprestupný cestovný lístok na jeden úsek cesty = $2 \times M$
- Úsekový neprestupný cestovný lístok na cestu cez 2 úseky = $3 \times M$
- Ostatné štandardné cestovné lístky pre 2 až 9 zón boli stanovené na základe výpočtu = $(Z+1) \times M$

- Celosieťový cestovný lístok s platnosťou 165- minút je stanovený ako cena 10 – zónového cestovného lístka.

Cestovné lístky na jednu cestu KOMBI

Ceny cestovných lístkov KOMBI sa vypočítajú ako súčet cien REGIO lístkov a položky Cross. Položka Cross predstavuje fixnú sadzbu zohľadňujúcu možnosť využitia služieb mestskej hromadnej dopravy. Jej cena bola stanovená ako **2 x M**.

- Vypočítané ceny štandardných cestovných lístkov boli zaokrúhlené matematicky na celých 10 centov.
- Ceny zľavnených cestovných lístkov predstavujú 50 % ceny štandardných cestovných lístkov.

Predplatné cestovné lístky

Pri predplatných cestovných lístkoch je nutné cestovné lístky rozčleniť na tie, ktoré platia na území Bratislavy (zóny 100 a 101) a tie, ktoré platia iba mimo zón 100 a 101. Dôvodom je väčšia rozloha zón 100 a 101 a vyššia finančná náročnosť ciest v rámci týchto zón spôsobená najmä nižšou obežnou rýchlosťou vozidiel. V návrhu sa neuvažuje s predajom samostatných PCL pre zónu 100 a zónu 101, ale iba spoločného PCL pre obe zóny.

- Cena PCL pre zóny 100+101 = $z \times 17 \times 2 \times k$, kde z je cena základného CL1C (pri výpočte sa vychádza z ceny pred zaokrúhlením), číslo 17 je počet jednosmerných ciest, číslo 2 predstavuje úpravu na obojsmerné cesty a k predstavuje koeficient (0,85) zohľadňujúci úroveň pri zavedení ceny zjednoteného PCL.
- Cena PCL pre zóny mimo 100 a 101 = $(Z+1) \times M \times 17 \times 2$, kde Z je počet zón, číslo 17 je počet jednosmerných ciest a číslo 2 predstavuje úpravu na obojsmerné cesty.
- Cena kombinovaného PCL pre zóny 100+101 a príslušný počet regionálnych zón je stanovená ako $P_B \times 0,8 + P_R$, kde P_B je cena PCL pre zóny 100+101, číslo 0,8 koeficient využívania MHD v Bratislave (80 %) a P_R je cena regionálneho PCL pre daný počet zón. Koeficient 0,8 vyplýva aj z motivácie cestujúcich, ktorí doteraz nevyužívali MHD, mestskú hromadnú dopravu v rámci BID využívať, pretože jej používanie budú mať zahrnuté v cene PCL, čo doteraz nemali. Koeficient tiež zohľadňuje skutočnosť, že obyvatelia regiónu využívajú MHD v menšej miere ako obyvatelia Bratislavy.
- Výsledné ceny boli zaokrúhlené nahor na najbližších vyšších 10 centov.
- Ceny zľavnených cestovných lístkov predstavujú 50 % ceny štandardných cestovných lístkov.

Turistické cestovné lístky

- 24-hodinový turistický lístok pre zóny 100+101 = **z x 5**, kde číslo 5 je koeficient vyjadrujúci predpokladaný počet jazd.
- 24-hodinový turistický lístok pre zóny mimo 100+101 = cena 24 hodinového TL pre zóny 100+101 x 1,4.
- 24 hod. turistický sieťový lístok = cena 24 hodinového TL pre zóny 100+101 x 1,85.
- 72-hodinový turistický lístok pre zóny 100+101 = **z x 10**.
- 168-hodinový turistický lístok pre zóny 100+101 = **z x 15**.
- Pri stanovení viacdňových turistických lístkov sme vychádzali z motivácie pre tých turistov, ktorí sa v Bratislave zdržia dlhšie ako je súčasný priemer (1 - 2 noci).
- Výsledné ceny boli zaokrúhlené nahor na najbližších vyšších 10 centov.

3. Cestovné lístky na jednu cestu

a) cestovné lístky na jednu cestu (CITY)

Platnosť		Štandardný	Zľavnený / dovozný
15 minút (neprestupný)	zóny 100+101	0,50 €	0,25 €
60 minút	zóny 100+101	0,70 €	0,35 €

b) cestovné lístky na jednu cestu (REGIO)

Platnosť		Štandardný	Zľavnený / dovozný
1 úsek (neprestupný)		0,40 €	0,20 €
2 úseky (neprestupný)		0,60 €	0,30 €
60 minút	2 zóny	0,60 €	0,30 €
60 minút	3 zóny	0,80 €	0,40 €
75 minút	4 zóny	1,00 €	0,50 €
90 minút	5 zón	1,20 €	0,60 €
105 minút	6 zón	1,40 €	0,70 €
120 minút	7 zón	1,60 €	0,80 €
135 minút	8 zón	1,80 €	0,90 €
150 minút	9 zón	2,00 €	1,00 €
165 minút	sieťový	2,20 €	1,10 €

c) cestovné lístky na jednu cestu (KOMBI)

Platnosť		Štandardný	Zľavnený / dovozné
60 minút	2 zóny	1,00 €	0,50 €
60 minút	3 zóny	1,20 €	0,60 €
75 minút	4 zóny	1,40 €	0,70 €
90 minút	5 zón	1,60 €	0,80 €
105 minút	6 zón	1,80 €	0,90 €
120 minút	7 zón	2,00 €	1,00 €
135 minút	8 zón	2,20 €	1,10 €
150 minút	9 zón	2,40 €	1,20 €
165 minút	sieťový	2,60 €	1,30 €

4. Turistické cestovné lístky

Platnosť	24 hodín	72 hodín	168 hodín
zóny 100+101	3,50 €	7,00 €	10,50 €
regionálne zóny	5,00 €	-	-
sieťový	6,50 €	-	-

5. Predplatné cestovné lístky

Platnosť	30 dňový PCL		90 dňový PCL		365 dňový PCL	
	Štandardný	Zľavnený	Štandardný	Zľavnený	Štandardný	Zľavnený
zóny 100+101	20,00 €	10,00 €	53,90 €	27,00 €	200,00 €	100,00 €
zóny 100+101 +1 regionálna zóna	29,60 €	14,80 €	79,80 €	39,90 €	296,00 €	148,00 €
zóny 100+101 +2 regionálne zóny	36,40 €	18,20 €	98,20 €	49,10 €	364,00 €	182,00 €
zóny 100+101 +3 regionálne zóny	43,20 €	21,60 €	116,60 €	58,30 €	432,00 €	216,00 €
zóny 100+101 +4 regionálne zóny	50,00 €	25,00 €	134,90 €	67,50 €	500,00 €	250,00 €
zóny 100+101 +5 regionálnych zón	56,80 €	28,40 €	153,30 €	76,70 €	568,00 €	284,00 €
zóny 100+101 +6 regionálnych zón	63,60 €	31,80 €	171,60 €	85,80 €	636,00 €	318,00 €
zóny 100+101 +7 regionálnych zón	70,40 €	35,20 €	190,00 €	95,00 €	704,00 €	352,00 €
zóny 100+101 +8 regionálnych zón	77,20 €	38,60 €	208,40 €	104,20 €	772,00 €	386,00 €
1 regionálna zóna	13,60 €	6,80 €	36,80 €	18,40 €	136,00 €	68,00 €
2 regionálne zóny	20,40 €	10,20 €	55,10 €	27,60 €	204,00 €	102,00 €
3 regionálne zóny	27,20 €	13,60 €	73,50 €	36,80 €	272,00 €	136,00 €
4 regionálne zóny	34,00 €	17,00 €	91,80 €	45,90 €	340,00 €	170,00 €
5 regionálnych zón	40,80 €	20,40 €	110,20 €	55,10 €	408,00 €	204,00 €
6 regionálnych zón	47,60 €	23,80 €	128,60 €	64,30 €	476,00 €	238,00 €
7 regionálnych zón	54,40 €	27,20 €	146,90 €	73,50 €	544,00€	272,00 €
8 regionálnych zón	61,20 €	30,60 €	165,30 €	82,70 €	612,00 €	306,00 €
9 regionálnych zón	68,00 €	34,00 €	183,60 €	91,80 €	680,00 €	340,00 €
10 regionálnych zón	74,80 €	37,40 €	202,00 €	101,00 €	748,00€	374,00 €
sieťový	84,00 €	42,00 €	226,70 €	113,40 €	840,00 €	420,00 €

6. SENIOR karta

Platnosť	365 dňový
sieťový	20,80 €

7. SWOT analýza

